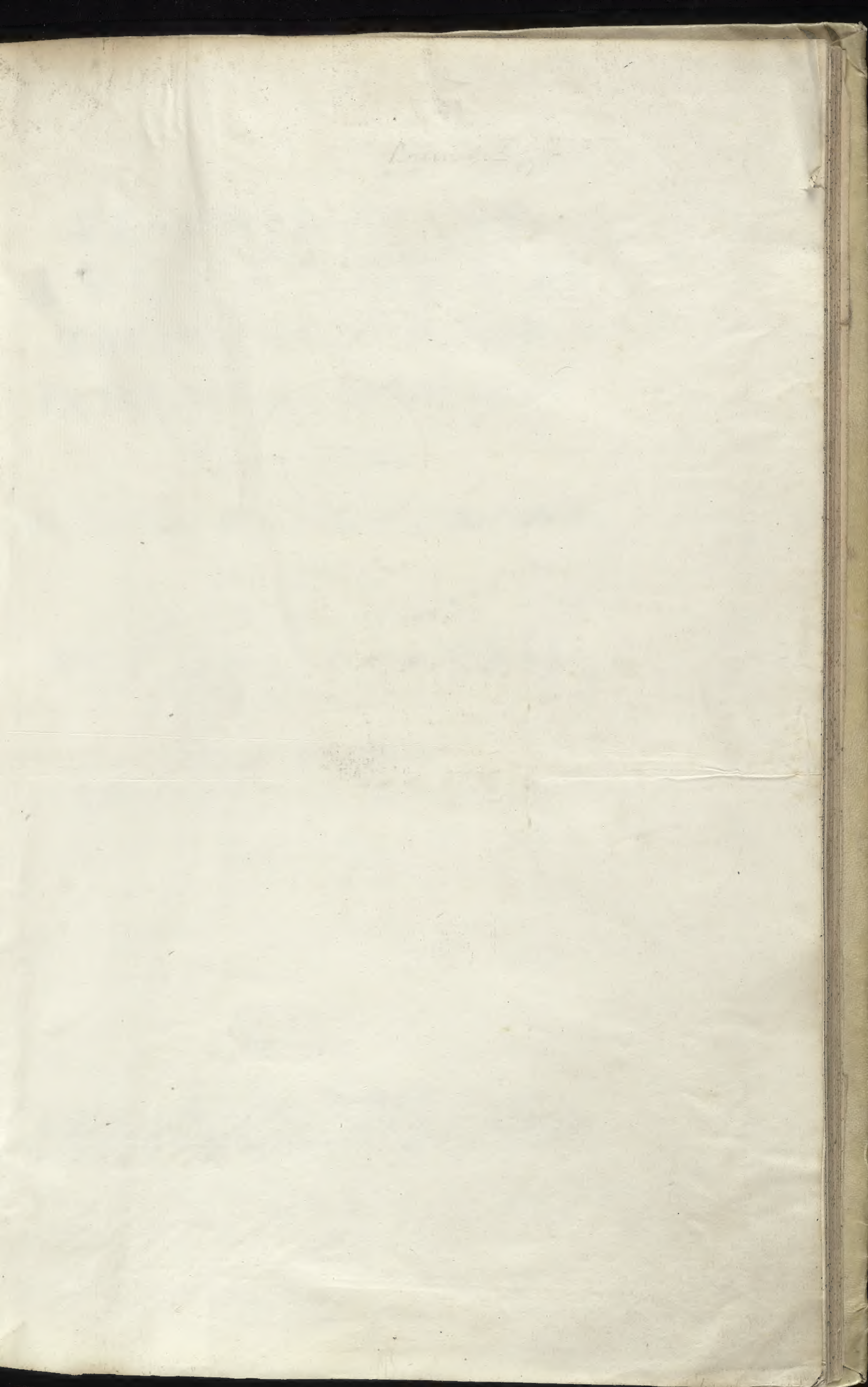

MAIOR·VIRTVS·QVAM·SPLENDOR
The Honble George Baillie Esq
one of the Lords of the Treasury
1724
A Johnston Sculp

Theodore
Besterman
(40)

VETERES ARCVS AVGVSTORVM TRIVMPHIS INSIGNES

Ex Reliquiis quæ Romæ adhuc ſuperſunt

CVM IMAGINIBVS TRIVMPHALIBVS

RESTITVTI

ANTIQVIS NVMMIS NOTISQVE

IO: PETRI BELLORII

ILLVSTRATI

Nunc primùm

PER IO: IACOBVM DE RVBEIS

Æneis typis vulgati.

ROMÆ, M.DC.XC.

Ad Templum Sanctæ Mariæ de Pace. Cum Privilegio Sum. Pontificis.

SVPERIORVM PERMISSV.

Eminentissime Princeps

Dum Christianus Orbis uniuersus, atque Vrbs Aeterna pietatis Sedes ALEXANDRVM VIII. *Magnum Patruum Tuum ad Vaticanum culmen euectum faustis, felicibusque uotis ueneratur; Tu quoque Eminentiss.me Princeps sacra Purpurà prefulgens, ac Pontificia uestigia insequens, omnium hominum studia, animosque in Tuas florentes uirtutes conuertis. Quare Vrbs ipsa Roma in Optimi, Sanctissimique Principis, inque Tuas Laudes effusa, noua Vaticano, et Capitolio decora, Triumphos, Asiæque spolia, ac Trophæa meditatur. Ipse uerò humillima ueneratione publicos plausus prosecutus, priscos Triumphales Arcus, qui in eadem Vrbe adhuc extant, meis typis ædumbratos in lucem editurus Tuo Nomine inscribere audeo, ut qui ueteribus titulis penè deletis, Temporis edacitatem sensere, Tuis modò firmati auspicijs, nunquam interituri niteant ad antiquæ emulationem Maiestatis.*

Em. Tuæ

Humillimus Deuinctis. et Obsequentiss. Ser.
Io: Iacobus de Rubeis.

LECTORI
IO: IACOBVS DE RVBEIS
TYPOGRAPHVS.

CVM inter Romanæ Magnitudinis reliquias illæ summo in pretio habeantur, quæ marmoreis tabulis sculptæ in Triumphalibus Arcubus adhuc admirationi sunt; ex his Tibi selectas plurimas meis æneis typis expressas in Admirandis Romanarum Antiquitatum, ac Veteris Sculpturæ Vestigijs dudum obtuli, reliquis alijs diu nimis dilatis, ac penè omissis. Quare me longa cupido incessit easdem tabulas ineditas adhuc, & minimè spectatas prosequendi; itaut simul omnes congererem, & ex cunctis unum integrum opus perficerem. In quo tamen disponendo, atque absoluendo numeris omnibus, ipsorum Arcuum facies, & aspectus ob oculos ponere constitui, ut Romanæ Magnificentiæ studiosi triumphalibus ornamentis undique visum expleant. Cum hæc firmo statuissem animo, sors meis votis respondit; accidit enim ut Ioseph Maria Suaresius Episcopus olim Vasionensis doctrina, atque eruditione eximius Arcum suum Severianum in publicum emiserit unà cum imaginibus Belli Parthici à Seuero gesti, cujus elegantia, & pulchritudo stimulos addidit, meque statim ad prosequendos cæteros impulit. Neque ex eo sors ipsa mihi gratificari destitit, sed ultrò ex Bibliotheca Barberina Codicem obtulit Francisci Iamberti Architecti, Sangallij cognomento, Iuliani, & Antonij illustrium Architectorum patris manu exaratum, in quo Codice plurima vetera ædificia, necnon Arcus aliquot delineati, descriptique continentur, qui ejusdem Iamberti ætate non adeò mutili, consumptique, ut nunc, saniorem faciem præferebant. Is enim floruit sub Sixto Quarto, Pontifice Summo, ducentis ab hinc, & amplius annis: anno scilicet MCCCCLXVIII. in fronte Codicis ipsius adnotato: Opus igitur aggressus in ijsdem Arcubus, ac tabulis delineandis, incidendisque Petri Sancti Bartoli usus sum spectata solertia, à Suaresio in suo Seueriano, atque ab alijs in antiquis monumentis restituendis approbata. Ex eiusdem verò Iamberti delineationibus nonnulla, quæ iam perierunt, restitui curaui, ut vetus honos, quoad fieri potuit, ijsdem Arcubus affulgeat, nouumqne meis typis accedat decus.

In hisce igitur monumentis Lector habes Imperatoris Titi Arcum, quatuor fultum columnis, ex quibus duæ tantùm hac ætate supersunt, reliquæ in eodem Codice, ac veteribus ectypis dudum impressis spectantur. Huic Titiano septem succedunt Tabulæ, ex quibus laterales duæ transeuntibus occurrunt: Triumphus scilicet, ac spolia Iudææ subactæ. Tertia in fornice medio affixa Apotheosim ipsius Titi ab Aquila in cœlum elati exhibet. In zophoro paruis sigillis sculpta sequitur Triumphalis pompa, quam hìc propter longitudinem suam in tabulas quatuor divisimus, & unaquequæ suis numeris in sequentibus indicatur.

Habes Septimij Severi, atque Antonini ejus filij Arcum ad radices Capitolij, Forum versus, a Suaresio, ut diximus, summa eruditione descriptum, atque ad antiquam triumqhalem faciem ex ejusdem Imperatoris veteri nummo restitutum; quem ut magis expolitum ederem, iterum æri incidi, recudique ejusdem Petri Sancti stylo, nulli parcens sumptui curavi, ac ipsius Suaresij explicationes unà simul addidi. Hunc Arcum exornant quatuor majores tabulæ, sive superficies ad Bellum Parthicum spectantes: duæ scilicet in utraque fronte, quibus totidem paruæ subiacent tabellæ oblongæ cum paruis sigillis, in hisce nostris imaginibus unica tantum paginà comprehensæ. Septimam ultrò addidimus tabulam ad illustrandum Arcum ipsum cum antiquis Nummis ejusdem Severi, & Filiorum, Belli, ac Victoriæ decora referentibus.

Huic attexui alium minorem Severianum Arcum ab Argentarijs in veteri Foro Boario eidem Imperatori, Iuliæ uxori, filijsque dicatum, quem hic damus in duas facies; altera frontem exhibet, altera ejus latus cum Captivis, & Sacrificijs.

Damus & Gallieni Arcum vulgò Sancti Viti, ejus adhærentem templo, ruditer extructum absque imaginibus. Fastigium habuit, ac utrinque minores fornices, ut ex vestigijs in proximis ædificijs, ac ejusdem Iamberti delineationibus palam est.

Constantini Arcum insuper damus, qui ex Trajano, sive ex ipsius triumphalibus monumentis dejectis excitatus, ab una, alteraque fronte quatuor præfert tabulas ejusdem Imperatoris rebus gestis insignes. Sub his totidem rotundi Clypei spectantur cum Sacrificijs, & Venationibus. Reliquum spatium hinc inde supra minores fornices minor una tantùm, sed oblonga tabula exornat Constantini facta representans. Ad exornandum amplius hunc Constantinianum Arcum, ex ejusdem Imperatoris Trajani triumphalibus ornamentis, ultrà prædictas quatuor tabulas, ablata fuit altera major in longum protensa, Victoriæ Dacicæ decorata, imagi-

nibus

nibus; at in quatuor partes scissa; quarum duæ leterales in ingressu majoris fornicis patent; reliquæ duæ in exteriorum laterum summitate ipsius Arcus spectantur.

Arcum vulgo Portugalliæ cognominatum ab Alexandro Septimo ad dirigendam viam Flaminiam, nuper dejectum, & solo æquatum ex eodem Iamberto, alijsque describi curavi, ut aliqua ipsius extaret memoria. Cujus quidem Arcus, antiquitate minimè nobilis, & ex aliorum reliquijs compacti auctor in incerto est. Duas Augustorum tabulas ab una fronte tantùm præferebat, deleta vultus similitudine, quas pertinuisse ad Marcum Aurelium, & Faustinam eius coniugem probabilibus argumentis asseritur. Cum uerò Auctor lateat, ipsum Arcum ultimo loco posuimus.

Hac Augustorum serie Arcus nostros disposuimus, imaginibus unicuique, prout suis locis spectantur, appositis, ut facilè ipsorum aspectus requirentium oculis occurrat. Quibus omnibus breues Io: Petri Bellorij Notas ad explicationem atteximus, qui pro sua in me humanitate, atque in meis typis erudiendis laudato studio, facilè suam operam impendit, ueteribus additis nummis, qui eadem Triumphalia ornamenta Temporis deformata iniuriis noua luce perfunderent.

Nummos à Suaresio in Seueriano Arcu appositos consultò preterire uisum est: alterum scilicet Seueri cum Victoria ac Trophæo, ejus Tribunitia Potestate XVII. alterum Getæ filij, ejus Tribunitia Potestate III. cusos, nil commune habentes cum Arcu, & Parthico Triumpho, at potius ad Victoriam Britannicam spectantes multo postea ab eodem Seuero partam; quorum vice integra Numismatum tabula Parthicis Trophæis insignis ædita est. Nummos Iuliæ Domnæ, seu Iuliæ Augustæ ejusddm Imperatoris vxoris, cum ipsius nulla in hoc Arcu extet memoria, ad alium Seuerianum in Foro Boario ab Argentarijs, vt diximus, excitatum transferre eadem ratione visum est, in quo ejusdem Augustæ nomina, tituli, & imagines simul recensentur.

Vt tandem, Lector, tuum Eruditum studium expleamus, huic operi metam imponimus, facto additamento aliorum Arcuum, qui in antiquis Nummis spectantur in honorem ipsorum Augustorum. Tu verò hosce meos conatus vultu hilari accipe. Valè.

Imprimatur,

Si videbitur Reverendiss. P. Sac. Palatij Apost. Mag.

Stephanus Ioseph Menattus Episc. Cyrenensis Vicesgerens.

Imprimatur,

F: Franciscus Maria Forlani Reueredis. P. Fr. Thomæ Mariæ Ferrari Sac. Pal. Ap. Mag. Socius Ord. Præd.

ARCVS IMPERATORIS TITI E REGIONE AMPHITHEATRI

Imperatoris Titi Vespasiani Arcus cum triumpho Gentis Iudæorum à Senatu, Populoque Romano Viâ ſacrâ, post eius mortem, et Consecrationem erectus ut præter DIVI *titulum in inscriptione indicat quoque ipſius Titi imago in medio fornice de more ab Aquila in cœlum evecti, quam exhibemus cum Templi Hierosolymitani spoliis In zophoro sculpta est Triumphalis Pompa cum ferculo Iordani fluminis, ut in sequentibus.*

IMP IIII IVDAICVS TRIVMPHVS

1 TITVS QVADRIIVGO VEHITVR CVRRV 2 VICTORIA A TERGO LAVREAM SVSTINET *quam stante Republica seruus publicus sustentabat* 3 ROMA HASTA GALEAQ INSIGNIS EQVORVM REGIT HABENAS *Scribunt Titum cum patre triumphasse conspicitur hic sine comite quod Arcus post eius mortem erectus fuit a S·P·Q·R· Equorum colla aureis ac gemmatis monilibus exornantur quæ a suspensis lunulis lunata monilia dicebantur Statius 9 Theb· quibus etiam Circensium equos exornatos uidimus in lapidibus ac præcipue in quadrigis Victorum factionis uenetæ musiua pictura elaboratis in Bibliotheca Eminentiss D Cardinalis Camilli Maximi Biga enim sacra erat lunæ Equestrium Certaminum præsidi·*

Petr' Sanct' Bartol' del· et sculp·

In Arcu Tit

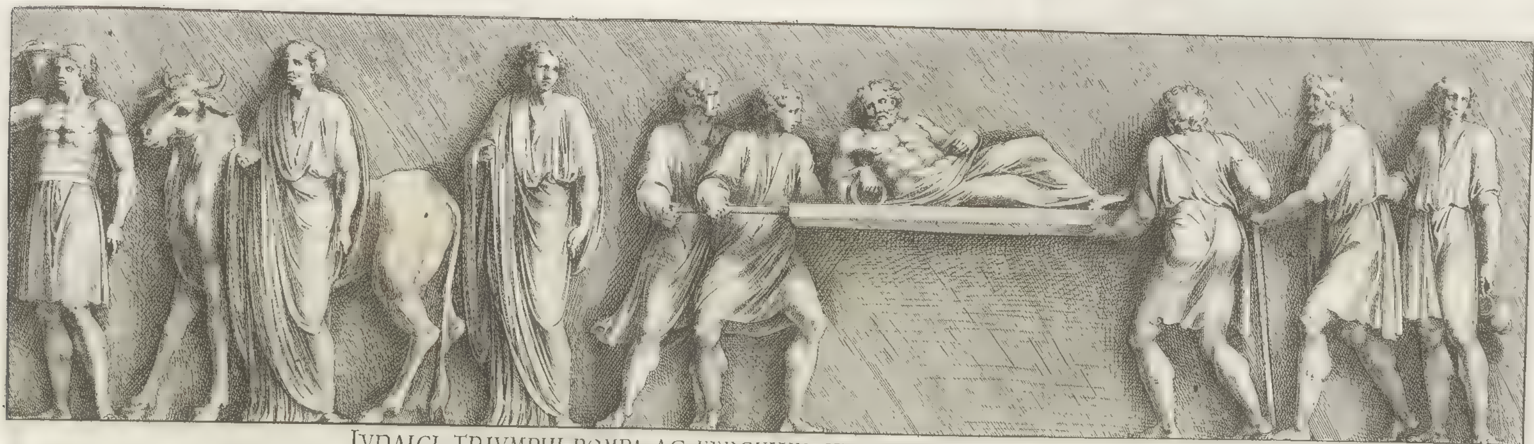
1

IMP · TITI IVDAICVS TRIVMPHVS

1 MENSA AVREA CVM 2 CYATHIS LIBAMINVM ET 3 TVBIS HYMNODIARVM 4 CANDELABRVM EX AVRO FACTVM 5 EQVES PHALERIS ORNATVS HABET CINGVLVM IN PECTORE CVM CLAVICVLIS AVREIS *Silius Ital. Phaleris hic pectore fulget* 6 QVIRITES ALBA VESTE INDVTI LAVRV CORONATI LAVRV MANV FERENTES CVRRV PRAECEDVT *Praecedentia longi Agminis officia et niueos ad fraena quirites Iuuenal. Sat. X.*

Petr. Sanct. Bartol. delin. et sculp. *In Arcu Titi*

IVDAICI TRIVMPHI POMPA AC FERCVLVM CVM SIMVLACRO IORDANI FLVMINIS

Mos fuit simulacra Oppidorum, montium, fluuiorum deuictarum Gentium in triumphis preferendi, ut de Rheno, Euphrate, ac Nilo plane constat. In hac pompa ferculum cum Iordane Iudeę capte [illegible] spectatur

In Zophoro Arcus Titi — Pe. Sancti Barto. del. et scul.

5

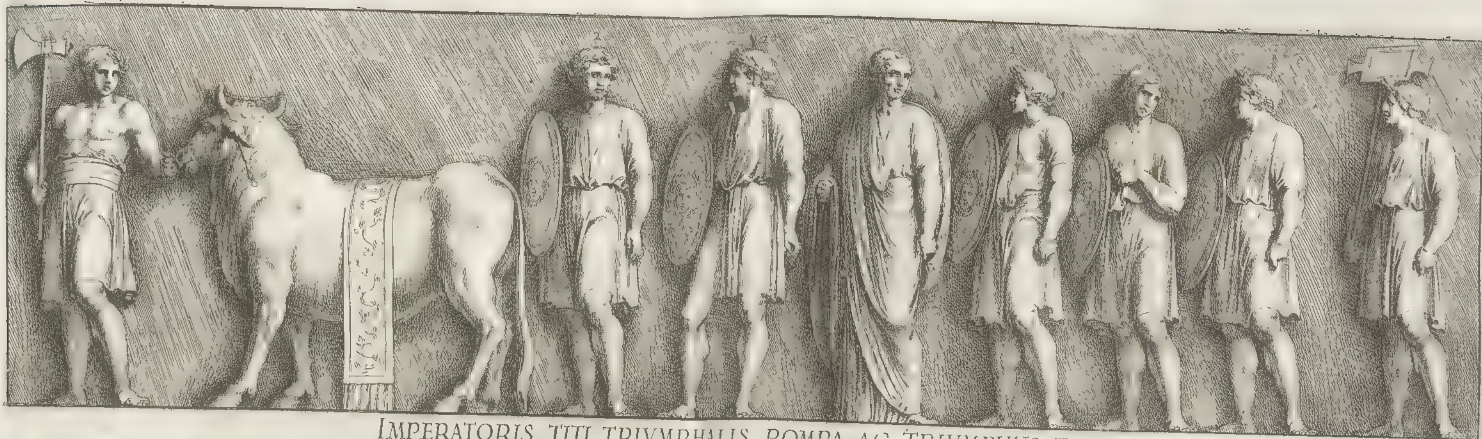

TRIVMPHALIS POMPA IVDAICI TRIVMPHI

Inter Victimarios ac Victimas Sacrorum ministri, seu sacerdotes, eodem gestu singuli manus e toga exerentes. Hunc Triumphum Iosephus describit, Orosius uero sic pre cæteris laudat lib. 7. cap. 9 Vespasianus et Titus Imperatores magnificum agentes de Iudæis triumphum Vrbem ingressi sunt pulcrum et ignotum antea cunctis mortalibus inter trecentos uiginti triumphos quia conditione Vrbis usque ad id temp.° acti erant hoc spectacu.lum fuit.

In Zophoro Arcus Titi — Petr.s Sanct Bartol. del. et sculp.

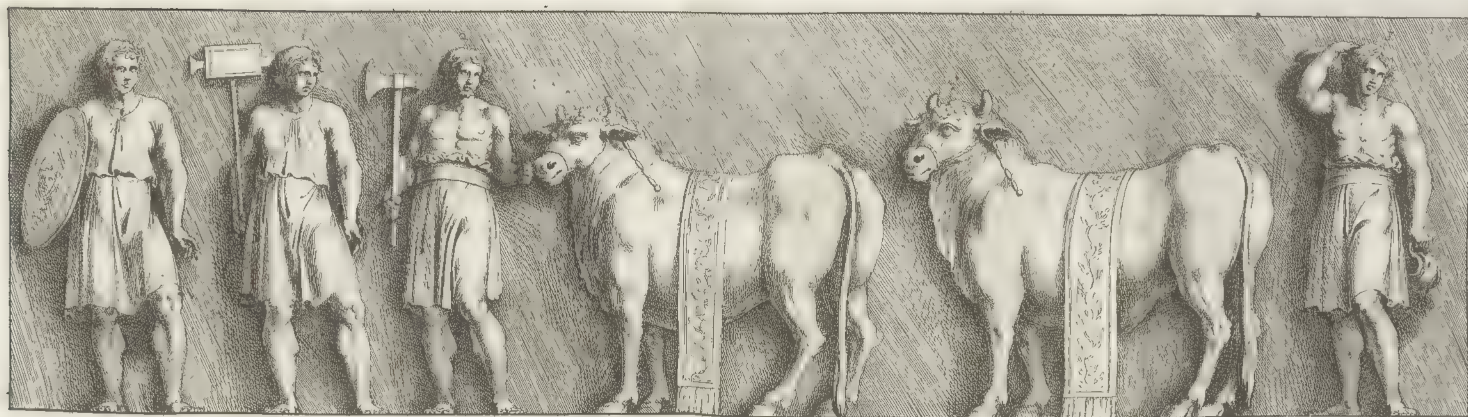
6

IMPERATORIS TITI TRIVMPHALIS POMPA AC TRIVMPHVS IVDAICVS

1 TAVRVS IOVI O·M·IN CAPITOLIO MACTANDVS VITTIS SEV INFVLIS REDIMITVS DORSVALI PICTO AC TRIVMPHALI AMICTVS 2 MILITES LAVREATI SCVTATI BREVI TVNICA INDVTI.

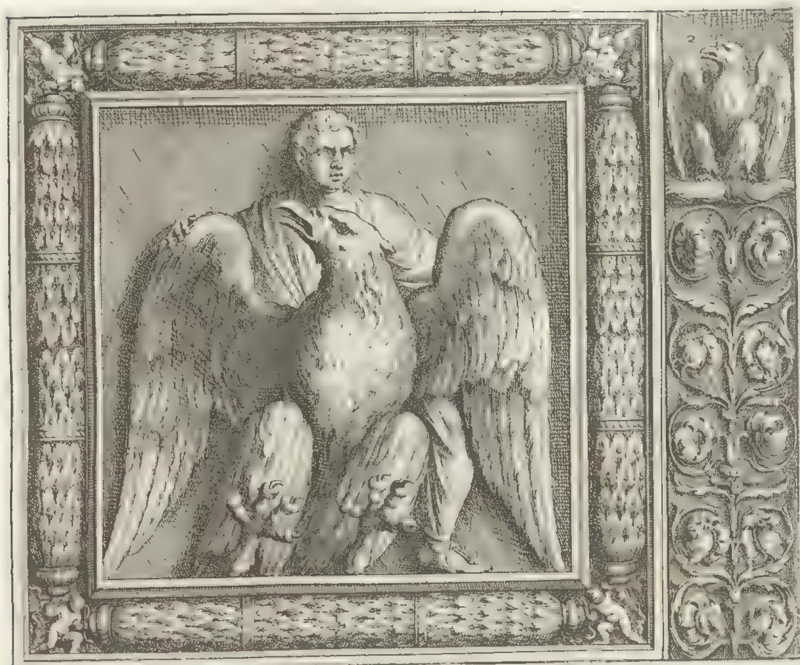
In Zophoro Arcus Titi *Petr' Sanct' Bartol' del et sculp* *Io Iacob' de Rubeis formis Romæ ad Templu Pacis cu Priu S·Pont·*

IMPERATORIS TITI IVDAICVS TRIVMPHVS AC TRIVMPHALIS POMPA

1 MILITES TITVLOS PRAEFERENTES IN QVIBVS SCRIPTA ERANT VICTARVM GENTIVM CAPTORVMQ·DVCVM NOMINA 2 POPA CVM SECVRI BOVES MACTANDOS DVCIT SVCCINCTVS AC VELATVS TVNICA QVAE DICEBATVR LIMVS AB VMBILICO AD GENVA 3 ALTER POPA SEV MINISTER SACRIFICII VRCEOLVM MANV GERENS HVMERO CALATHVM SVFFIMENTORVM BAIVLANS·*Similes calathos suffimentorū exhibet Domitiani numus cum titulo SVF P D·apud Angelonium ac Vicum*

In Arc' Tit' Zophoro versus Amphitheatrum *Petr' Sanct' Bartol' del et sculp*

CONSECRATIO siue APOTHEOSIS TITI

TITVS AQVILAE INSIDENS IN COELVM FERTVR VETERI SVPERSTITIONE INTER DIVOS RELATVS *in arcus fornice subtus in quatuor angulis triumphum exornant 2 Aquilae cum fulmine consecrationis typus Vnde refellitur sententia illorum qui asserunt Arcum Tito adhuc uiuo excitatum 3 sub Aquilis colicali et flores cum dimidiatis sigillis exeuntium bestiarum de quibus Vitruuius*

Petrus Sanctus Bartolus delin. et sculp.

In Arcu Titi 8

ARCVS LVCII SEPTIMII SEVERI AVGVSTI
E REGIONE ROMANI FORI

TABVLA A

TABVLA B

Circa superficiem alteram, ad leuam Arcus forum uersus

1. Rex Armeniae dum Seuerus eius Regnum inuaderet, huius donis ipsius amicitiam captat [illegible] Seuerus   2. Seuerus ipse tribunal erigit, et Castra metatur   3. Tribuni milites adhortantur   4. Abgarus Rex Orrhoenorum, fius Adiabenorum ad Seuerum confugit et obtulit Sagittarios, et sociales copias   5. Atrenos obsidet in Oppido, quod et situ erat munitissimum a [illegible] primam Arcis [illegible]

TABVLA C.

Tertiam ſuperficiem ad dexterum Arcus, ē regione Capitolij.

TABVLA [illegible]

[illegible]

. Euphrates tranatur. 2. *Ctesiphon se dedit Septimio Seuero, ubi Gaza Regia direpta est.* [illegible]

TABVLA E

In his . quatuor superstitorum Parergis incuntur pompæ triumphales sub tabulis sculptæ quę unius sunt penè similitudinis, atque argumenti

Milites prodeunt, qui Boues agunt trahentes tria Ciera cuncta spolijs quę Auelutaet imp sita sunt in sarcinas reticulatim Rotam Cijs pedum sunt cum equis quędam ... cum Bobus

Sedet Prouincia cum Cidari ducuntur captiui Romanique; genibus positis adorant, ac supplices tendunt manus.

HYEMS ... Aquatiles tenet

E regione Romani Fori

VER ...

AESTAS ...

E regione Capitolij

AVTVMNVS ...

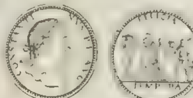

...ENI quatuor alati quos utrinque ... in Arcus ... e regione ... Capitolij quatuor ... anni tempora referunt Ver, Aestatem Autumnum, Hyemem cum Symbolis. Designant porro temporum felicitatem sub Seuero Principe, extinctis Ciuilibus, et externis bellis ... insigniuntur ... Pax et felix ... Populi Romani ... et idem argumentum in Seueriano, et Constantiniano Arcu expressum confirmant ... Constantini et Antonini Seueri Filij nummi quibus dicati sunt Arcus quos nummos hic exhibemus cum Epigraphe

FELICIA TEMPORA

Numismata Seueri et filiorum Antonini et Getę ad primum et secundum Bellum Parthicum [illegible]

L. SEPT. SEV. AVG. IMP. IX. *Seueri caput*
[illegible]
[illegible]
2 P.M. TR. P. VIII. COS. II. P.P. *Victoria Bello Parthico secundo*
SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. VI.
[illegible]
[illegible]
4 VICT. PART. MAX. *Victoria cum laurea, et palma*
L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. VIII. *Albino deuicto*
5 ADVENTVI. AVG. FELICISSIMO. *Imperator equo Romam rediens*
[illegible]
[illegible]
L. SEPT. SEV. PERTINAX. AVG.

7 DIVI. M. PII. F. P.M. TR. P. IIII. COS. II. P.P. *Roma coronans Imperatorē redeuntem Albino deuicto*
L. SEPT. SEV. AVG. IMP. XI. PART. MAX. *Caput Seueri*
8 VIRTVTI AVGG. *Roma sedens post redituū ex Bello Parthico secundo*
[illegible]
9 ΙΟΥΛ. ΛΑΟΔΙΚΕΟΥΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Iulię Laodiceę Seuerę,*
[illegible]
[illegible]
10 FIDES. EXERCITVS. [illegible]
ANTON AVG PON. TR. P. VII.
11 VICTORIA PARTHICA MAXIMA *post triumphum*
IMP CAES M AVREL ANT AVG P M TR P
[illegible]
[illegible] *renunciatis*

ANTONINVS. PIVS. AVG. PONT. TR. P. VII.
13 ARCVS. AVGG. *Arcus Augustorum Seueri, et Antonini quorum Simulacra seiugi currui in summitate eminent, ut in suo Apparatu Suaresius*
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 ΕΠΙ. CΤΡΑ. ΙΟΥΛΙΟΥ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ. *sub stratego Iulio Mytilenęorum imperator in quadrigis*
IMP. CAES. P. SEP. GETA. PIVS. AVG. *Caput Gętę*
[illegible]
[illegible]

IOSEPHI MARIÆ SVARESII
Episcopi olim Vasionensis

APPARATUS HISTORICUS
AD EXPLICATIONEM
ARCUS L. SEPTIMII SEVERI AVG.

T E R reflectentibus è Septizonio L. Septimij Severi Aug. & ad radices Capitolini Clivi pergentibus per Forum Romanum, occurrit Arcus ejusdem Severi Triumphalis, cujus in Descriptionibus Urbis tàm à Sexto Ruffo, quàm à Publio Victore conscriptis, quæ purè à Panuinio in Commentarijs Reipublicæ Romanæ seorsìm editæ, nulla est mentio; verùm in illa tantùm, quam interpolavit ex utraque Panuinius, unà cum Titi, & Constantini Arcubus, p. 170. Arcus L. Septimij Severi Aug. legitur in Regione quarta collocatus. Ruffus autem Consularis, & Victor Prouinciæ Pannoniæ Rector, Valentiniano & Valente A. A. floruerunt. Descriptio itidem, quæ Ruffo adscribitur lacera est; Verùm Marlianus in Urbis Topographia refert Arcus illius Inscriptionem lib. 3. p. 60. c. 16. uti Nardinus, qui eum in Regione octava reponit p. 240. Antiq. Romæ. Adnotat Marlianus Arcum illum habere à latere marmoreos gradus, per quos multoties evaserit ipse fastigium, additque Severum respuisse Triumphum, ne de Civili victoria videretur Triumphare, juxta illud Lucani, *Bella geri placuit nullos habitura Triumphos*; & quia morbo articulari Severus impeditus haud facilè in curru poterat consistere. Præmiserat Idem Marlianus Arcum illum omnium esse pulcherrimum, licèt parùm mutilatum in utroque frontispicio, cui sunt incisæ alatæ Victoriæ cum Trophæis & Terrestris, Navalisq; Victoriæ simulacris. Visitur autem hodieque, sed adeò vetustate consumptus, temporumque injuria & varijs casibus deformatus, ut vix agnosci possint effigies corrosæ, atque adesæ, quò magis laborandum fuit eximio Architecto, Pictorique celeberrimo Petro Berrettino Cortonensi, eas ut delinearet, & è dentibus ævi vindicaret. At quantum debent posteri Eminentissimo ac Reverendissimo Principi S. R. E. Cardinalium Decano, Sanctæ Sedis Apostolicæ Vicecancellario Francisco Barberino, qui pro sua inexhausta munificentia benemerendo de litteris, deque universo genere humano, vetustatis monumenta instaurat, & istud ferè conclamatum restitui curavit in integrum, & velut ex Orco revocavit? Dilaudanda insuper est industria singularis Petri Sancti Bartoli Perusini, qui æri tanta cum arte incidit, ut pæne animarit.

Triumphasse tamen Severum de Parthis, Adiabenis & Arabibus certum est, & liquet vel è Parergis, quorum Anaglypha subtus tabulas facierum quatuor prominent, & currus onustos spolijs, & præda exhibent, aliaque pompæ Triumphalis ornamenta, & argumenta. Tertullianus profectò Romæ se fuisse tunc affirmat, vidisseque nobilitatem gemmarum in Triumpho Severi de Parthis lib. de habitu muliebr. c. 7. Herodianus lib. 3. videtur miscere utramque Parthicam expeditionem; Duas enim confecit Severus è Dione (qui ævo Severi floruit; ideoque major ei fides adhibenda est) apud Xiphilinum in Severo: prima fuit post Nigrum sublatum, altera post victum cęsumq; Albinum. Refert sanè Herodianus p. 39. fusè, Severianos milites Ctesiphonte capta in secunda (uti non ambigo) expeditione, thesauros pecuniarum Artabani, quem magnum vocat Regem, nempè Parthorum, qui cum paucis Equitibus aufugit, diripuisse, omnemque supellectilem, & pretiosum Reginarum mundum. In prima namque Vologesum alterum Regem Parthorum vicerat, & in fugam verterat. Severum verò in Urbem reversum à populo exceptum plausibus, faustisque acclamationibus, sacrificia pleraque Dijs oblata, festos dies celebratos, edita spectacula fuisse post has Victorias narrat idem Herodianus.

Tunc excitatum Arcum istum nullus dubito, anno scilicet Christi nati 203. sive uti Cardinalis Baronius observat. 205. in Annalibus Ecclesiasticis p. 284. Evincit porrò geminam expeditionem Parthicam Severi, Arcus Inscriptio, in qua bis Parthicus enuntiatur Severus. Nardinus censet. lib. 5. p. 240. erasum ex ea nomen Septimij Getæ alterius filij à fratre Antonino Caracalla post obitum Severi, sicut & alijs in monumentis deletum fuit, auctore Spartiano, post illa verba, *loco illorũ verborum P. P.*

OPTIMIS FORTISSIMISQUE. PRINCIPIBVS, quia marmor est ibi depressius; & foramina, quibus æs erat inditum, vestigia characterum aliorum indicant obliterata. Vir versatissimus in Antiquitate, alijsque scientijs Hadrianus Auzout è foraminibus collegit hæc fuisse verba E T P. S E P T I M I O. G E T AE. N O B I L I S S I M O. C A E S A R I. O P T. &c. Petrus Sanctus quoque vice. P. Septimij. Getæ. &c. subditum. OPTIMIS &c. asserit, qui propius animaduertit; quin & ex alia Inscriptione Severi, quam posuere ipsi Foro in Boario Argentarij, Nardinusque inserit p. 270. ad S. Georgij ædem in Velabro, Panuinius p. 213. & Marlianus p. 78. Getæ nomen exemptum contendunt, & Imaginem sublatam Nardinus, qui addit Gregorio XV. sedente, cogitatum de humo effodienda, quæ circa ipsum Arcum excrevit, & de circumuallando illo, erecta parietina, instar illius, qua Cochlis Trajani cingitur.

Ruinis quippè aggestis accrevit tellus, Arcus etiam Titi haud procul ea erat obrutus, donec Sixti IV. Pont. Max. jussu, his scilicet ruinis amotis, altior apparuit, diuque ignotam candelabri septemplicis Judęorum figuram in eo cęlatam visendam exhibuit, quemadmodum narrat Lilius Aegidius Tiphernas in pręfatione libri tertij Philonis, cujus Opera ipse donavit Latinitate, Sixtoque Tomos ex his sex, in quos ea diviserat, obtulit. Extant hi calamo exarati adhuc in Bibliotheca Vaticana. Hoc verò Candelabrum, de quò c. 8. v. 4. Numeror. præsertim, quod ex auro erat ductili, & describitur imprimis c. 25. v. 31. Exodi, Titus Aug. invehens in Vrbem, ducensque in Triumphum, deinceps insculpi tàm exactè curans, Prophetasse instar Balaam, & Caiphæ dicitur ab Ægidio futura in Urbe splendidissima lumina, septem Sacramentorum ex instituto Christi, totum per Orbem terrarum ad salutem mortalium propaganda.

Inscriptionem Arcus Severiani constare à fronte, atq; à tergo bipedalibus litteris in marmore primùm incisis, & excavatis, ac dein ære Corinthiaco repletis, quod à Barbaris Urbem devastantibus post erutum, atque ablatum fuit, ut in alijs quibusdam majorum ædificiorum titulis factitatum scimus ex apparentibus etiamnùm hiatibus, satis pater, idque Cardinalis Baronius adnotavit p. 165. (Ego post etiam fusiùs in Dia triba de foraminibus lapidum antiquorum ædificijs quondam agebam.) Adiungit ille verba ista in Severiano Arcu.

O P T I M I S. F O R T I S S I M I S Q. P R I N C I P I B V S.

claudi lineis circumductis, ut in Arcu alio Fori Boarij clauduntur ista

P A R T H I C I. M A X I M I. B R I T A N N I C I. M A X I M I.

augetur inde suspicio de nomine Getæ dempto, cui supposita hæc fuerint. In arcu Fori Romani Severiano, Potestas Tribunitia Severi XI. anno ponitur suscepta, sed sexto anno Antonini, nec id Cardinalem Baronium latuit, causamque arbitratur, quod eodem anno unius potestatis exordium, alterius terminum esse contigerit, uti quando Severi XI. Antonini V. positus invenitur, vel illius IX. istius IV. In Arcu ad Forum Boariùm Tribunitiæ Potestatis Severi VII. tantùm computatur annus; at in Inscriptione Panthei, quod, cum fulmine conflagrasset A. C. N. 203. sive 205. ex Cardinale Baronio, Severus, & Antoninus restituerunt, tanquam vetustate (sic legitur) consumptum; ut evitaretur superstitiosa Religio, quæ ne Plebis animos incesseret, impulit & Constantinum Magnum, ut Legem daret, quam refert Cardinalis Baronius, & inserta est Codici Theodosiano tit. de Paganis prima, ubi jure ab Apostasia defendit Scholiastes hunc Imperatorem, qui Princeps Christiana fide Romanum munivit Imperium. In Inscriptione (inquam) Panthei Tribunitiæ Potestatis Severi annus XI. legitur & Antonini V.

Pręter istas Inscriptiones, plurimæ supersunt Severi, Romæ in Porticu Templi quondam Junonis in Foro Piscario, nunc Sancti Angeli, ut apud Gruterum visitur p. 172. In scrip. vett. num. 5. & alibi p. 157. 156. 169. 191. & 271. In Arcu quidem isto, ut è Marliano præfatus sum, Victoriæ sunt alatæ, cùm terrestris, & navalis expeditionis simulacris utrimque, Navalia illa signa designant navium Severianarum apparatum, quibus devecti sunt ejus milites, dum Euphratem, Tigridemq; ac Adiabenes Fluvios trajecerunt, tàm celeriter Ctsiphontem appellentes, ut incogitantem Artabanum pęnè oppresserint, Herodiano teste, Si quam Severus ipse conscripsit, Vita privata, sua, publicàque superstes foret, ut affirmat Spartianus, eam Ego libenter præmitterem explicationi hujus Arcus, sed cum illa interciderit, ejusdem vitæ synopsin Chronicam circa ea, quæ spectant ad istum Arcum excerptam varijs è Scriptoribus, è Caluisij Sethi Opere Chronologico potissimum, duxi proponendam. Si antea monuero, venientibus per Romanum Forum ab Arcu Titi ad istum, à fronte ad dexteram Arcus, esse Tabulam primam, tùm ad lævam porrigi Tabulam secundam, ascendentibus à tergo ad Capitolium, si obtutum illi obuersi figant in posticam faciem, ad dexteram intuentium ipsum Arcum, esse tabulam tertiam, sin ad lævam eorumdem spectantium, protendi tabulam denique quartam, subtus eas tabulas esse Parerga, supra ipsius Arcus Apsidem hinc inde Victorias alatas gestantes trophęa, sive ingentes stipites, desuper onustos hostilibus exuijs & armis, & sub illos, Genios quatuor videbit spectator, duos utrimque gestantes Thus & fruges atque flores, & aves Provinciarum subactarum

tàm

tàm à fronte, quàm à tergo Arcus. *De his supra ipsius Arcus tabula* E *pag.* 14. Sunt & alij duo minores Arcus; & hos inter fluviorum effigies, quatuor hinc indè gestant arundines, & calamos, quorum duo imberbes, duo sunt senes, & barbati, sicut Genij, cruribus & pedibus nudis unus, alter cum ocreis seù peronibus. Prominent utrimque lapides tres, quibus coagmentatur in medio fornix Arcus ipsisquè simulacra Martis, & hastatorum stabant superposita; in Arcubus etiam minoribus, intra verò Arcum unumquemq; rosæ sculptæ sunt in fornicis Apside, hinc inde quatuor columnæ sunt erectæ striatæ cum Capitulis opere Corinthio, circum Arcum, universum octo, quibus Arcus fulcitur, quatuor versus Forum Romanum, & totidem è regione Capitolij.

Adiunxissem dimensiones, & Ichnographiam hujus arcus Septimiani, sed Sebastianus Serlius lib. 3. de Architectura tàm graphice retulit ambas, nihil ut desiderari possit; ad eum igitur Lectorem remitto, ne actum agam: putat ille aliorum ex ædificiorum manubijs eumdem prodijsse, nec non & totum opus egregis scalpturis insuper honestatum, ejusque frontem & latera, & terga magnificè admodum instructa, elaborataq; fuisse, cospici asserit, & jacere lacerum, p. 182, 183. 184. 185. Edit. Venet. 1663. fol. extat. p. 180. & 181. Arcus in foro Boario positi tam Septimio quam ejus filio Antonino delineatio egregia, quæ ad hujus Arcus in Foro Romano siti explicationem etiam facit.

Anno conditi Orbis 4142. Christi nati 193. Didio Juliano Aug. Romæ cunctis exoso, quia Pertinacem Imperatorem occidi curaverat, & Imperium, quod parari debet virtute, pretio emerat. Pescennius Niger oriundus Aquino à Syriacis exercitibus illud sibi delatum suscepit in Oriente; at Clodus Albinus Afer, (Adrumentinus nempè) Cæsar à Gallicanis militibus nuncupatus, & ab ipso L. Septimio Severo, qui Afer, quoque, Lepti scilicet natus à Germanicis legionibus acclamatus fuerat Augustus Carnunti die 15. Maij. Severus igitur Romam confestim Principatus ad arcem contendit Illyricanis, & Gallicanis exercitibus sibi conciliatis Prætorianos in Urbe domuit Julianoque post lxvj. dierum Imperium trucidato, suum ibi firmavit.

Anno 4143. C. N. 194. Adversus Æmilianum, Nigrumquè mox Severus profectus, primum vicit in Hellesponto, alterum fusis ejus Ducibus ad Cyzicum, & ad Nicomediam, mox Antiochiæ peremptum sustulit, ipse ter Imperator appellatus Byzantium, quod Nigri præsidio tenebatur, partesque acriter tuebatur, obsedit.

Anno 4144. C. N. 195. perstat in obsidione Byzantina Severus, quæ Urbs Prisci Nicæui Architecti tùm ingenio tùm machinis artificiosè adinventis propugnatur in tertium usq; annum, quo tandem capitur, Priscusque ad Severum deficit. Hac occasione Severus bellum persequitur in Oriente, adversus Parthos, qui Nisibin obsederant à Lęto propugnatam, alloqutus milites illam liberat, obsidionem soluit, & cæduntur à Romanis Parthi; quique illis præerat Rex Vologesus, cum Fratrem haberet apud Severum, equo vectus fugam capessit. Carrhæ desertum Oppidum penetrant Romani, Severus inde contra Adiabenos, sive Osrhoenos dirigit aciem. Et ista sculpta visuntur in prima Tabula Septimiani Arcus notata, A. & numeris discreta.

Anno 4145. C. N. 196. Severus adhuc in Oriente degit, & propter insignes Victorias Parthici cognomen obtinet, ac Adiabenici; filiumque suum Antoninum Caracallam à Caracalla veste, quam gestare gaudebat, denominatum kal. Junij Cæsaris titulo cohonestat. Rex Armeniæ, cum Severus ejus Regno immineret, obvjus donis ejus amicitiam captat, dat illi dexteram Severus, qui Tribunal erigit, & Castra metatur, Tribuni ejus adhortantur milites. Abgarus Rex Osrhoenorum, sive Adiabenorum ad Severum confugit; obtulit Sagittarios, & copias sociales, quas Severus accepit, eum Christianum existimat genitum ex illius progenie, quem Edessæ Regem Thadeæus Apostolus ad Christi fidem perduxit, Cardinalis Baronius ad ann. C. N. 202. p. 277. Severus Atrenos obsessos in Oppido, quod & situ munitissimum erat, adoritur primùm ariete admoto. Hæc in secunda Tabula spectare licet notata. B. & numericè distincta.

Anno 4146. C. N. 197. Byzantio Potjtus Severus à Clodio Albino diffidet, qui dignitatem Augusti ambiebat, migrat ergo in Gallias, properatq; contra Clodium Albinum, & cum eo prælium commisit propè Lugdunum.

Anno 4147. C. N. 198. primo die Dux Severi vincitur, altero, cum ipse in dextero cornu vinceret, & insequeretur fugientes hostes, exercitus ejus in foveas delabitur, & fortuna belli fuisset conversa ferè, nisi manu sua milites reduxisset; & occidisset fugientes; tandem magna cum strage, atque clade victoriam retulit, die 19. Februarij, Albino etiam interfecto, mox redijt Romam Severus, & Orationem habuit ad Senatum, cui & metum incussit, consortemque Imperij, & Augustum Antoninum Filium renuntiavit, concessa Tribunitia potestate, cum ipse sextam inchoaret: juniori filio Septimio Getæ Cæsaris titulum tribuit.

Anno 4148. C. N. 199. Revertitur in Orientem, Nisibin redit.

Anno 4149. C. N. 200. Parthos denuo invadit; deseruere illi Babylona, quæ Romanis patuit, Severus colloquitur cum Tribunis, Laterano, Candido, & Læto: è suggestu milites alloquitur, & dimit-

dimittit ad excursiones in Arabiam, ut incenderent Regiones Oppidaque caperent; quod & fecerunt; tum Exercitum in tres partes divisit, uni Lętum, alteri Anulinum, tertiæ Probum Generum præfecit. Atrenos rursus majori ariete impacto è Prisci machinatione oppugnat; illi manus obtendunt supplices, cum tamen validè seipsos tutati sint; certè Ammianus p. 301. lib. 23. hæc habet: Atra vetus Oppidum in media solitudine positum, olimque desertum, quod eruendum adorti temporibus varijs Trajanus & Severus Principes bellicosi, cum exercitibus pæne deleti sunt; & Dio apud Xiphilinum, bis obsessum Atra Oppidum à Severo, neque captum asserit, Catarrhacta perspicitur parata (ut opinor) ad aquarum impetum effundendum, qua mergerentur & obruuerentur, obsidentes In tertia Tabula ista intueri datur, cui est appicta C. littera, numerique sunt appositi.

Anno 4150. C.N. 201. tranat Euphratem navibus constructis Severus, Ctesiphon sese dedit: Regia ibi gaza fuit direpta: Tigris traijcitur; Seleucia Parthica expugnatur: Artabanus Magnus Rex Parthorum cum Equitatu aufugit: Arabum Interiorum Phylarchæ duo genibus positis, veniam orant: Regio Scenitarum Arabum redigitur in Provinciam Imperij Romani, vnde Severus vocitatur iterum Parthicus, & Arabicus; Castella extant, seu receptacula inundantium Euphratis & Tigridis, cujusmodi Cavernæ à Q. Curtio describuntur l. 5.p. 157, ubi agit de Babylone hic auctor, quæ in Tabula quarta exprimuntur littera D. & insunt sui numeri.

Anno 4151. C. N. 202. cum Seuerus Parthico secundo bello confecto, Mesopotamiam redijsset, in Ægyptum abijt Antiochiam pertransiens.

Anno 4142. C.N. 203. Romam redux cum filijs Ludos Decennales celebrat; post ductum Triumphum Parthicum, edit spectacula, sacrificiaque, Pantheum instaurat, Ludos Sæculares agitat, utque in aureo nummo lectitatur, quem asservat Illustrissimus & Reverendissimus D. Julius Riccius Canonicus Basilicæ S. Petri, mihique perhumaniter ostendit. Hinc L. SEPT. SEV. AVG. IMP. XI. PART. MAX. inde VOTIS DECENNALIBUS, cum corona Civica seu Querna.

Anno 4153. C. N. 204. circa initium Junij die Natali Severi, cùm auspicaretur ipse Tribunitiam Potestatem xij. & Arcum Triumphalem absolutum, aut potius anno superiori arbitror (non ad annum 4134. C. N. 205. ut è Cardinale Baronio referebam) nec enim possunt adeò conputari minutè ac anxiè tempora, imò præposterè, atque perverse Historici, nempè Xiphilinus Dionis Epitomastes, & alij, scilicet, Eutropius, Cuspinianus, Cardinalis Baronius, dum contrahunt res gèstas, omnia permiscuerunt; ὕστερα πρότερα congessit simul accumulans Herodianus, perstrinxitque Spartianus; & præcipuè dum bella externa tradunt, quæ ad Principis gloriam, & victorias faciunt, comminiscuntur adulantes, clades acceptas supprimendo, atque celando, falsa vero sæpiùs laus juvabat ad famam, & continendos populos, Senatoresque in fide. Fugam Vologesi, Nisibis liberationem in secunda expeditione locat Dio. Verùm lapideis hisce Tabulis magis credendum censeo, certioremque probationem ex his erui, nisi quod clades acceptæ in utraque obsidione, Atrenorum videntur gestu supplicum dexterarum obuelar; quamuis eas in actibus Severi digessisse testetur se Ammianus; sed libri ab eo conscripti stylo militari Historiarum, a Nerva usque ad Costantij æuum, desiderantur.

Non satisfuit Eminentissimo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali Barberino Sanctæ Sedis Apostolicæ Vicecancellario Septimiani Arcus Tabulas quatuor ab interitu vindicatas renovare, ac publicare, voluit etiam Parerga, & Arcum ipsum integrum cum Tethrippis adijcere. Sub unaquaque superficie, sive sub singulis Tabulis erant singula Parerga, quæ Triumphi pompam exhibebant, & quia quatuor expeditiones Severus susceperat, duas in Parthos, alteram in Adiabenos sive Osrhoenos, quartam aduersus Arabas; quatuor sunt Parerga Triumphi, quæ temporis injuria deformabantur, & quasi ævidentibus erodebantur exposita inclementiæ aeris, imbriumque, ac Ventorum, & Solis, sed ea quoque perire noluit Princeps natus bono publico. Scripsit Onuphrius Panuinius Romanorum vindex monumentorum Librum seu Commentarium de Triumphis, qui post ejus Libros duos de Ludis Circensibus editus fuit à Joanne Ciotto Venetijs in folio cum notis Joannis Argoli anno Salutis MDC. Orosius quidem 320. Triumphos numerat à Romulo ad Vespasianum usque, at illis Panuinius addit 30. usque ad Belisarium p. 12. peractos, refert autem Triumphalis pompæ, atque currus effigiem unicam, quam contexuit è varijs descriptionibus antiquorum Historicorum. delineavit & eruditus Ptolomæus in Vetustalibus pag. 116. ex Arcu Titi. in Supplemento Admirandorum Justi Lipsij, sive de Magnitudine Romana pag. 504. fusè de nomine, ac origine Triumphi, quibus illi concessi, & à quibus, de ordine, & ornatu, atque Triumphatoris loco, & Arcubus, sicut apud Rosinum lib. 10. Antiquitatum Roman. c. 29. ubi & de Arcubus Triumphalibus p. 1006. Inscriptio Arcus Septimij pag. 1007. è Fabricio in sua Roma c. 15. adde Paralipomena Thomæ Dempstri ad Rosin. p. 1034. è Bulengero lib. de Triumpho, Consulum Dictatorum & Censorum Romanorum series una cum ipsorum Triumphis, quæ marmoribus scalpta in foro reperta est, atque in Capitolium translata Anno 1549. Romæ fuit edita typis Marliano Patricio Mediolanensi curante, quam Onuphrius illustravit Commentarijs, qui lucem aspexerunt Venetijs 1558. in fol.

Wol-

Septimio Seuero, Iuliæ Augustæ *nen deletum post eius mortem, a fratre Antonino depreh* TIMIO·GETAE NOBILISSIMO· CAESARI. *sic ad illa* PARTHICI MAXIM *multo postea Antoninus assumpsit.* *Hercules ab uno inseryt, uel cum Arcus ipsius angulo proxię Ecclesiæ Sti filiorum et infra*

ARCVS SEPTIMII SEVERI IN FORO BOARIO.

Septimio Seuero, Iuliæ Augustæ uxori, filijsq Antonino, et Getæ Arcum hunc ab Argentarys, et Negotiantibus Boary fori dicatum fuisse legitur in inscriptione; Getæ uerò nomen deletum post cuius mortem, a fratre Antonino deprehenditur ex literis depressis, ac mutatis, et primò ad illa uerba PROCOS FORTISSIMO · FELICISSIMOQVE PRINCIPI · *quorum uice restituimus* ET · P · SEPTIMIO GETAE NOBILISSIMO · CAESARI *sic ad illa* PARTHICI MAXIMI · BRITTANNICI · MAXIMI *reponimus Getæ nomen* ET · P · SEPTIMII GETAE NOBILISSIMI CAESARIS · *Deprehenditur etiam ex cognomine Brittannici, quod multo postea Antoninus assumpsit. Hercules ab uno inscriptionis latere comitem Bacchum ab alio sanè habuit, nam utrique Seueri Auspices fuere, sed Bacchi simulacrū uel temporū iniurys peryt, uel cum Arcus ipsius angulo proxię Ecclesiæ Sancti Georgij muro conclusum latet. In Pilis, seu columnis utriusque sculptę sunt Aquilæ Legionum cum clypeis, et imaginibus Seueri, et filiorum et infra Sacrificalis pompa, Victimarius, Victima, et Popa cum Securi*

Nec tamen sine numine Diuùm Superstes est Arcus hic Severi, nam & ille Romam singulari præditus ingenio rexit prudentissimè imitator Marci, vti observat Herodianus pag. 512. G. I. sublatis æmulis suis Nigro, atque Albino, quin & Æmiliano, deuictisque bis Parthis, & Arabibus, ac Adiabenis, verùm & Vrbis Romæ tabulis lapideis incidi vestigium, seù Topographiam curauit, sive Ichnographiam, vti probat in fragmentorum Editione Bellorius, vnde restitutor Vrbis, & fundator Imperij fuit cognominatus, & certè Romæ publicas omnes ædes, quæ vitio temporum labebantur, instauravit, De Septizonio, quod opere ambitioso extrui curavit, iustum volumen consarcinaui, deque Thermis, & alijs ædificijs publicis, quæ condidit ipse quæque, penitus interciderunt, alibi pluribus differetur. Nunc ad Arcum istum me converto, qui ædificatus intra decimum eius Imperij annum, vti iam affirmavi, neque verò decem illis annis primis Seuerus in persequutionem Christianorum incubuit, vtque Cardinalis Baronius adnotauit in Annal. Ecclesiast. ad Annum 195. e Tertulliano ad Scapulam cap. 4. benè Christianos habuit, atque etiam eorum nonnullos illorum auctorum testimonio exornauit, & aduersus furentem populum defendit; nimirum quod à Christiano quodam nomine Proculo cognomine Toparcion Procuratore Euhodi, qui fuit Antonini filij Seueri educator, per oleum aliquando curatus esset, quem etiam in Palatio suo habuit vsque ad mortem ejus, & ipse quoque Antoninus Seueri filius lacte Christiano fuit educatus, collusoremque habuit Puerum Iudæum, idest, Christianum, vt asserit Spartianus in Caracalla, tuncque res Christianorum valdè floruerunt ex Nicephoro lib. 5. cap. 16. Tertullianus fusè Apolog. cap. 16. adu. Iudæos cap. 7. & 9. mox verò Cardinalis idem Baronius de persequutione Severi adversus Christjanos anno Imperij decimo indicta Christi 204. agit; in qua Victor Papa Primus, licet ejusdem Seueri popularis & Afer Martyrium passus est pro Christo, sextam numerat istam Sever. Sulpitius lib. 2. Sacr. pag. 150. & vexationem vocat, at Paulus Orosius lib. 7. cap. 17. Histor. post. Neronem quintam exindè Severi res in peius prolapsæ sunt, & implicitus Bello Britannico, cum Vallum illud memorabile curasset effodi, Antonini Caracallæ proteruiam aduersum se domesticasque rixas eiusdem cum Geta fratre altero filio non ferens in morbum incidit, attritus iam podagra, & Eboraci obijt, vbi sepultus fuit, vlciscente Deo fusum sanguinem suorum cultorum, qui clamabat ad Cælum, Huius Arcus curam gerebant Romani, nam Sede vacante Camerarius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Quinque Custodes Arcus Septimij solet eligere, quibus vlnas, seu cannas quatuor panni tribuunt pro emolumento primæ Sortis, & Numi vigintiquinque cum dimidio, vt testatur Iannes Iacobus Romualdus fol. min edito Rationario Capitolino Romæ Anno 1604. an vt tuerentur inde Capitolinam arcem, an vt monimentum illud conseruarent? Certè Cardinalis Francisci Barberini benignitas imcomparabilis, illud restituit nunquam interiturum.

Elucet in huius Augusti rebus gestis Diuina Prouidentia, & æquitas. Siquidem Seuerus Imperator, cui hactenus omnia ex sententia euenissent (nam dum pacem Ecclesiæ tribuit, Parthos bis, Adiabenos, Arabas domuit, atque profligauit; æmulos Imperij Nigrum, & Albinum prostrauit, solusque Romana potitus est ditione, interfectis omnibus perduellibus, filios ambos in consortium Imperij adsciuit, itaut nullus æquè felicitèr dominatus fuerit; At simul ac Christianos, quos antea fouerat, & in aulam admiserat suam, persequutus est ingratus, ac beneficiorum, quæ illorum precibus adeptus erat, oblitus, in ipsos sæuijt, non podagræ solum acutissimis doloribus acerbam Dei promeritus indignationem fuit affectus, & oborto ex insparato bello filiorum domestico, Caracallæque insidijs appetitus contabuit, sed & in Britannia infelicem animam morbis afflictatus, ac mœrore confectus exhalauit, & instar Antiochi perijt tristitia magna in terra aliena lib. 2. Machabeor. c. 5. v. 13.

CAN-

Wolfangus Lazius lib. 9, c. 3. Commentar. Reipublicæ Romanæ fusè de Triumphalibus ornamentis, & pompis, deque Arcu, cui statua equestris imposita cum duobus vtrinque trophæis è numo Neronis Claudij Drusi German. Imp. exibetque Iconem pag. 774. vt alium, cui S. P. Q. R, signis recept. Rosin. pag. 1007. qui super Arcum habet equites duos, ex Antiq. Gamucij, notatque in superiore Arcus parte fuisse spatia, in quibus aliquot homines, qui tuba canerent, vel trophæa statuerent stetisse existimantur, sed mox de istis agam. Parergum diditur, quod alicui rei præter propositum additur, vt si pictor imaginem pingens ornandæ tabellæ gratia, arbuscula, auiculas, & huiusmodi adiunxerit è Plinio lib. 35. c. 10. qui narrat Protogenem, cum Athenis celeberrimo loco Minervæ delubro Propylæum pingeret; ibi fecisse nobilem Paralum, & Hermionida, quam quidam Nausicaam vocant, adiecisseque parvulas naves longas in ijs, quæ Pictores appellant Parerga, vertit eloquentissimus Dathus *nelle Vite de Pittori antichi pag. 154. tra quelle cose che da Professori sono dette Giunte*, Budæus esse vult Corollaria operis locati, accessiones, appendices, *Bordures* Gallis, Greci dicunt & τῶν ἔργων πλεῖονα vti mantissæ, suprapondiaque in mensuris, & in venditionibus auctaria, quæ igitur insculpta sunt sub tabulis referentia Triumphorum ordinem Parerga inscripsi, quamvis ad rem faciant, & pertineant ad Trumphos nempè inque illis Iconismi Triumphorum perfectiores spectantur quàm alibi.

At in plano superiori, cum opportunè S. R. E. Cardinalis Eminentissimus Camillus Maximus Romanus Antiquorum patriæ suæ monumentorum acerrimus indagator, & restitutor munificus, vt è fragmentis Vestigiorum eiusdem Vrbis, quæ Farnesianis è lapidibus Andreæ Busalini diligentia cum Notis Io: Petri Bellorij Viri de re Antiquaria optimè dudum meriti. quæque illi Eminentiæ iure nuncupata fuerunt, liquidò compertum est, mihi liberaliter communicasset è ditissimis suis Thecis atque Thesauris Numum promptum, in quo legitur hinc Antoninus Pius Aug. Pont. Tr. p. vij. & Caracallæ στερνίον effigies sive Thoracis, vt olim vocabatur, Scholiastes in l. 1. de Imaginib. Imperial. Cod. Theod. lib. 15, tit. 4. aut Stetharium, agnoscitur; inde Arcus ipse Severi exprimitur, & supra Ipse cum Patre, vel cum fratre currui, quem sex equi trhaunt insidens vtrimque verò duo equites sequentibus duobus militibus peditibus inspiciuntur, circum verò insculptum est. Arcus Augg. cui persimilem asservat in gazophylacijs suis Sueciæ Regina sæculi nostri decus verè incomparabile Christina, non Zenobiæ solum ac Eudoxiæ anteponenda propter insignem doctrinam, sed etiam Placidiæ atque Pulcheriæ adæquanda ob pietatem, & prudentiam singularem. dignata est tanta Maiestas illius Numi mihi quoque Iconem ostentare opera D. Cameli qui Rei nummariæ & instructissimæ Bibliothecæ meritò Præfectus est. In ambobus hisce Numis in plano cum eminerent illæ statuæ quæ præ vetustate, vel alio casu interciderunt, incidi quoque illas Eminentissimus Mæcænas Barberinus mandavit, & Bartolus egregiam eo in opere illo nauauit operam vt Arcus integer suisque omnibus numeris absolutus existeret.

Τέτριππον apud Suidam ἐκ τεσσάρων ἵππων ἅρμα Tethripum, currus è quatuor equis, cuiusmodi erat currus solis apud Ouid. lib. 2. p. 17. Metamorphos. τετρίππον ἅρμα quadriga Aristophan. in Nubib. Athenæo quatuor equi vno iugo copulati ἵππος τέτριππος equus quadriiugis, inde τετριπποβάτης qui quadrigam ascendit, τετριππότροφος qui quatuor equos nutrit. Cicero lib. 5. Epist. 21. ad Attic. τέτριππα prohibeo, l. quadrigas, quas ob res bene gestas Greci Ducibus decernebant, vt Imperat. quadrigas aureas; sic in Capitolio positæ ab Ædilibus Curulibus C. Livio, & Servilio Gemino Coss. T. Liu. lib. 9. Decad. 3. pag. 370. Edit. Gryph. Sed & sunt equorum sex seiuges currus & ἑξαζύγοι Apuleius in Florid. de Quadrigis Triumphalibus Figrelius, seu de statuis curulibus, bigis &c. lib. 1. de Statuis, c. 18. pag. 161. de Seiugibus è Plinio lib. 24. cap. 5. pag. 163. vbi, de, τετρίππους vtque equi essent æquata fronte, & vnanimes è Claudiano. de Quadriga marmorea e Suida, & Hesychio, in Numo Cæsaris pag. 131. Familiar. Roman extat Arcus, cui inscriptum Imp. Cæsar, & quatuor equites illi insistunt.

An verò fuerint Statuæ illæ equestres, seu simulacra ex ære, seù metallo fusa, & conflata, an ducta è marmore? poterit conijci ex adplumbaturis, & foraminibus, certè curiosoribus Architectis, & Antiquarijs disquirendum illud relinquo.

Quandoquidem sub his Parergis Apsis Arcus fuerat delineata cum Victorijs trophæa ferentibus, & Genijs, vacuumque spatium vtrimque pandebatur, sicut Antonini Caracallæ Numum indideram frontispicio, ita vtrimque Numum L. Septimij Severi, cum Victoria & trophæis in auersa parte apposui; ex Angelonio in Numism. Imperat. pag. 242, num. 18. & subtus, numisma Iuliæ Domnæ Augustæ, coniugisque illius cum Pietate Augusta ex eodem pag. 243. num. 21. ad læuam autem Numum Plautillæ Augustæ Vxoris Antonini Caracallæ, cum Dea Fortuna, & C L. I. COR, ex eodem pag. 258. num. 30. vbi explicat hæc Sigla Colonia Latina Iulia Chorintus, sub ea collocavi P. Septimium Getam Cæsarem ex Numo penes Angelonum insuper pag. 265. num. 9. & 11. in postica facie Roma sculpta est cum Cornucopia.

Nec

V.

SVESSVLAE.

HERCVLI. SANCTISS. INVICT. SACRVM
PRO. RED. IMP. CÆS. L. SEPTIMI
SEVERI. PII. PERTINAC. AVG. P. S
ET. POP. SVESSVL. M. IVNIVS. M. F
STEL: SEVERIANVS. II. VIR. D. T.

VI.

ALBANI in Horto Pauli Panizza in ruderibus Castrorum Pratorij.

IMP. CÆS. L. SEPT. SEVER. PII. PERT. AVG. PART. AVG. ET IMP. CÆS
M. AVREL. ANT. PII. FELIC. AVG. PART. MAX. BRITANN
MAX. PP. ET. IVLIÆ. AVG. MATR. AVG. N. ET. SENAT
ET. PATRIÆ ET. CASTR. MINERV. AVG. SAC. DASIMIVS
FIRMAN. CORN. LEG. ET. AVR. VICTORIN. ACTAR. CVM. IMM. LIB
ET. EXACTIS. VOT. M. F.

VII.

ARDAE.

IMP. CÆS. L. SEPTIMIVS. PERTINAX. PIVS. FELIX. AVG.
PONT. MAX. GERM. MAX. TRIB. POTEST. IIII. IMP. V. COS. PROCOS. PP
ET. M. AVRELIVS. ANTONINVS. PIVS. GERM. MAX
DACICVS. MAX. PRINCEPS. IVVENTVTIS
LITVS. VICINVM. VIÆ. SEVERIANÆ. ADSIDVIS. MARIS. ADLVENTIBVS
FLVCTIBVS. AD. LABEM. RVINÆ. LABEFACTATVM. AGGERIBVS,
MARINI. OPERIS. IN. FVNDAMENTIS. VT. PERICVLVM
COMMEANTIBVS. ABESSET. EXTRVI. CVRARVNT.

VIII.

ANAGNIAE.

IMP. CÆS. L. SEPTIMII. PII. PERTINACIS. AVG. ARAB. ADIABENICI
PARTHICI. MAXIMI. FORTISSIMI. FELICISSIMI. PP. FILIO
M. AVRELIO. ANTONINO. PIO. FELICI. AVG. TRIBVNIC
POTESTAT. IIII. COS. PROCOS. S. P. Q. ANAGNINVS.

IX.

L. COELIO. L. F. QVIR. RVFO. V. C. FLAVIALI SACERDOTI
SPLENDIDISSIMO. PONTIFICI. MINORI. COOPTATO. IN. COLL.
OMNIVM. FAB. CENTONARIOR. ET. DENDROFOR. CVRATORI. TRIVMPHI
IMP. CÆS. L. SEPTIMII. PERTINAC. AVGVSTI. PARTHICI
ARABICI. ET. PARTHICI. ADIABENICI. MAXIMI. CONSVLARI
CAMPANIÆ ET. APVLIÆ. BIS. CORRECTORI. TVSCIÆ. ET. VMBRIÆ
ET. PICENI. PROCVRATORI. LVDI. LITTERARII. IIII. VIRO. VIARVM
STERNENDARVM. VIÆ. SEPTIMIÆ. PROCVRATORI. XX. HERED.
BRVTTIÆ. ET. CALABRIÆ. CVRATORI. ÆDIFICIORVM
AQVARVM. QVÆSTORI. ÆRARI. SATVRNI. PATRONO, COLONIÆ
RICINNIÆ. HELVIÆ. IN. CVI. CVR. ET. OF. BENEMERITO. RICINNATI
HELVIANI. SVA. IMPENS. IN. FORO. CÆSAR. DD.

X.

Propè ruinas Viæ Sacræ.

IMP. CÆSARI. L. SEPTIMIO. SEVERO. PERTINACI
AVG. P. M. TRIB. POT. III. IMP. IIII. COS. II
ARABICO. ADIABENICO. FRATRI. ARVALI.

ROMÆ. M. DC. XC.
Ex Typographia Io: Francisci de Buagnis.)(*Superiorum permissu.*

CANDIDO LECTORI.

VT res a L. Septimio Seuero Aug. præclarè gestæ magis, ac magis innotescant, adtexere visum est Insciptiones istas hinc inde collectas, quæ ad illum spectant. Tu (candide Lector) his vtere, fruere, quod in rem Tuam benè vertat.

I.

In Arcu Seueri Aug. Sub Capitolio.

IMP. CAES. LVCIO. SEPTIMIO.
M. FIL. SEVERO. PIO.
PERTINACI. AVG. PATRI. PATRIAE
PARTHICO. ARABICO.
ET. PARTICO. ADIABENICO.
PONTIF. MAXIMO. TRIBVNIC. POTEST. XI.
IMP. XI. COS. III. PROCOS.
ET. IMP. CAES. M. AVRELIO. L. FIL.
L. ANTONINO. AVG. PIO.
FELICI. TRIBVNIC. POTEST VI
COS. PROCOS. PP. OPTIMIS.
FORTISSIMISQVE. PRINCIPIBVS
OB. REMPVBLICAM. RESTITVTAM
IMPERIVMQVE. POPVLI. ROMANI.
PROPAGATVM. INSIGNIBVS
VIRTVTIBVS. EORVM
DOMI. FORISQVE
S. P. Q. R.

II.

In Porticu, seu vestibulo ædis Sancti Angeli in Piscina olim Mercurio, vt volunt alij Iunoni, sacræ, quam exaustam igne Seuerum restituisse certum est.

IMP. CAES. L. SEPTIMIVS
SEVERVS. PIVS. PERTINAX
AVG. ARABICVS
ADIABENIC. PARTHIC. MAXIMVS
TRIB. POTESTAT. XI
IMP. XI. COS. III. PP.
IMP. CAES. M. AVRELIVS
ANTONINVS. PIVS. FELIX
AVG. PONT. MAX
TRIB. POT. VI. COS. PROCOS
INCENDIO. CONSVMPTAM
RESTITVERVNT

III.

Ad Arcum in Foro Boario propè Sancti Georgij in Velabro.

IMP. CAES. SEPTIMIO. SEVERO. PIO
FELICI. AVG. TRIB. POT. VII
ET. COS. II. PP. PROCOS. FORTISSIMO
FELICISSIMOQ. PRINCIPI
ET. IVLIAE. AVG. MATRI. AVG
ET. CASTRORVM. ET. SENATVS
ET. PATRIAE. ET. IMP. CAES. M. AVRELII
ANTONINI. PII. FELICIS. AVG
PARTHICI. MAXIMI BRITANNICI. MAXIMI
ARGENTARII. ET. NEGOTIANTES
BOARII. HVIVS. LOCI
DEVOTI. NVMINI. EORVM.

IV.

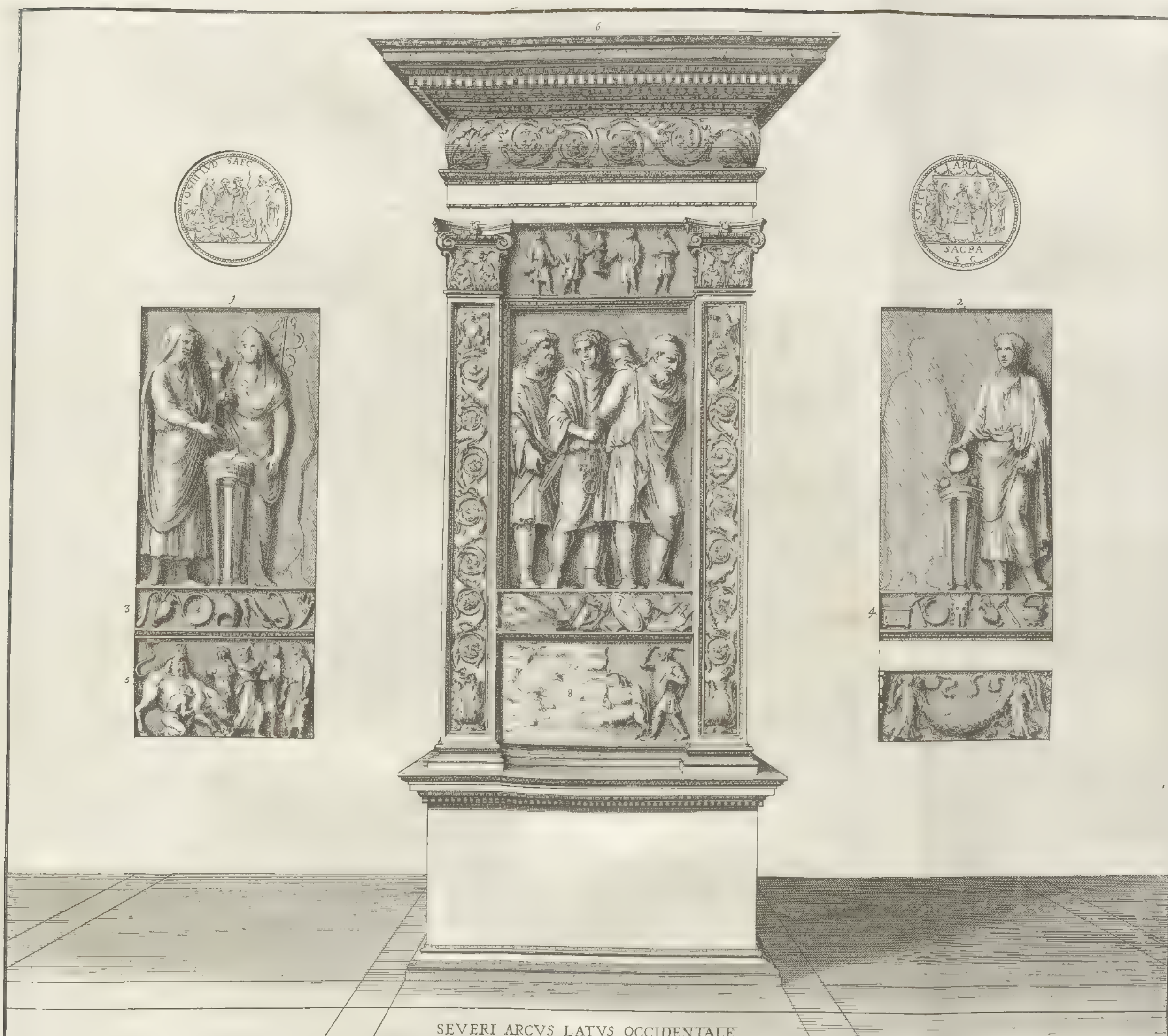
Romæ in Pantheo.

IMP. CÆS. SEPTIMIVS. PIVS.
PERTINAX. ARABICVS ADIABENICVS.
PARTHICVS. PONT. MAX. TRIB
POT. XI. COS. III. PP
ET. IMP. CÆS. M. AVRELIVS
ANTONINVS. PIVS. FELIX
TRIB. POT. V. COS. PROCOS
PANTHEVM. VETVSTATE. CORRVPTVM
CVM. OMNI. CVLTV
RESTITVERVNT.

E Cardinale Baronio Marliano, Nardino, Panvinio, alijsque Antiquarijs excerpebam, & è Grutero, qui legit in secunda, INCENDIO. CORRVPTAM.

Hasce ineditas depromptas ex Eminentissimi Francisci S. R. E. Cardinalium Decani Barberini Bibliotheca adnecto, in quibus viarum Severianæ, atque Septimiæ notitia extat.

HER-

SEVERI ARCVS LATVS OCCIDENTALE

Plurima extant in hoc Arcu Triumphalia ornamenta, et Sacrorum insignia, siue ad Publica Vota, ob reditum Seueri, Parthis deuictis, siue ob Sæcularia hoc anno eiusdem Tribunicia Potestate XII celebrata. ¹ Arcum ingressis, a dextris se se offerunt ² Seuerus, et Iulia Sacra peragentes ad tripodem, siue hæc Dea Pax cum caduceo, cui hærebat alia figura marmore abrasa. ³ A sinistris conspicitur ⁴ Antoninus pariter sacrificans ad tripodem, abraso quoque Geta fratre. In basibus ex ordine sculpta sunt sacrorum instrumenta, hinc ⁵ lituus, Præfericulum, Patera, Pileus flaminicus, Aspergillum Cultri, inde ⁴ Acerra, Securis, Patera, Caluaria Victimæ, Præfericuli, Malleus Amula. Infra ⁵ Victimarij Popa taurum feriens, Tybicen, Camillus, Sacerdos ⁶ Occidentale Arcus latus Parthos captiuos catenis uinctos a Romanis exhibet. Orientale muro Ecclesiæ S. Georgij conclusū latet ⁷ sub captiuis spolia, atque infra ⁸ Bubulcus baculo Boues agens Boarij fori index. 21

ARCVS GALLIENI

Extat Gallieni Arcus in Exquilys, Ecclesiæ Sancti Viti iunctus in celebri olim loco Liuiani Macelli. Erectus fuit non ex publico Senatus, Populique Romani consensu, sed priuati hominis Marci Aurelij Victoris nomine, ad obsequiu erga Licinium Gallienum, et Corneliam Saloninam coniugem. Totus ex rudi Tiburtino marmore componitur non ad priscam Romanorum magnificentiam, labantibus Imperio, et bonis Artibus sub Gallieno ignauo Principe. fornix medius transitorius patet; reliquos duos utrinque muro septos cum fastigio addidimus ab exemplari Iamberti Architecti, de quo in præfatione; inque ysdem simulacra, seu trophæa posita fuisse autumant aliqui.

CONSTANTINI MAXIMI ARCVS PROPE AMPHITHEATRVM FLAVIVM

A Senatu, Populoque Romano in honorem Constantini fuit erectus, victoria contra Maxentium Vrbis tyrannum divinitus parta Ex Traiani Arcus ruinis extructum satis constat tum ex quatuor superioribus in utraque facie affixis Tabulis, tum ex Clypeis Caplinis, et equestri praelio elegantissimo cum effigie Traiani, quae cuncta meliorem sub hoc Imperatore Sculpturae probabit aetatem. Minores vero Tabulae sub Clypeis in Intercolumnijs, ipsius Constantini acta referentes, omnem artis elegantiam sub ipso extinctam indicant Minores has in sequentibus exhibemus nunquam editas cum superioribus ipsius Traiani iam exhibitas Haec Arcus facies è conspectu Viae Appiae in intercolumnijs has notas praefert SIC X SIC.XX nempe sicut Decennalia Vota feliciter soluta sunt, sic Vicennalia feliciter solvantur Ab alia facie Amphitheatrum versus legitur VOTIS X. VOTIS XX Suscipiebant haec Vota pro salute Principum Decennio Imperij incepto, eoq exacto solvebant et sic Vicennalia, et Tricennalia. Inde colligunt Arcum hunc, non statim devicto Maxentio sed anno eius Imperij decimo vel excitatum, vel absolutum

Petrus Sanctus Bartolus delin et Sculp — *in Arcu Constantini*

REX PARTHIS DATVS

TRAIANVS CTESPHONTA PROFECTVS E SVGGESTV MVLTA PRAEFATVS PARTHENASPATEM REGEM PARTHIS DESIGNAT REGIS PARTHORVM CAPVT QVOD DESIDERATVR IN MARMORE, RESTITVIMVS

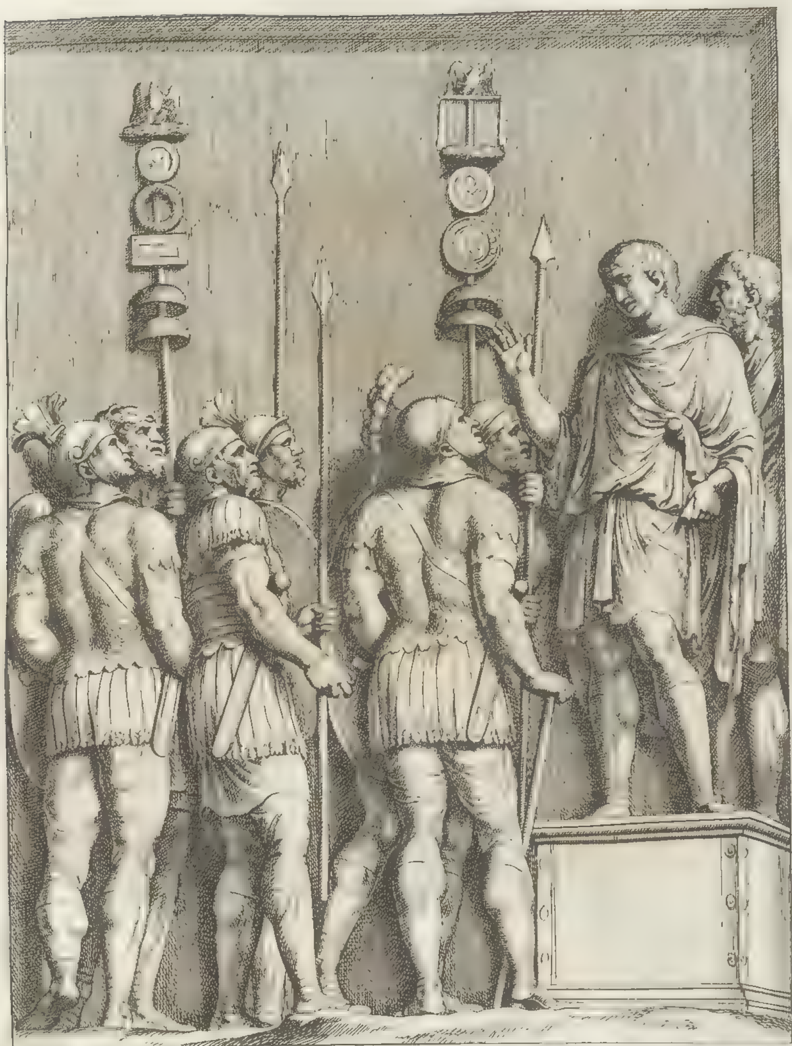

Petrus Sanctus Bartolus del et sculp

VNVS EX TRANSFVGIS E DACIA AD OCCIDENDVM TRAIANVM IN MYSIÁ PROFECTVS OB-
SVSPICIONEM CAPTVS IMPERATORI DEFERTVR CVI DECEBALI PATEFACIT INSIDIAS *Dio et Xiphil.*

In Arcu Constantini

Io Iacobus de Rubeis Formis Romae ad Templu Pacis cu Priu S Pont

ADLOCVTIO COHORTIVM

26

In Arcu Constantini — Io Iacobus de Rubeis Formis Romæ ad Templũ Pacis cũ Priu Sum Pont. — Petrus Sanctus Bartol' del et sc

SVOVE TAVRILIA

SACRIFICAT TRAIANVS PATERAM TENENS SVEM OVEM TAVRVM IMMOLATVRVS VNDE SVOVE TAVRILIA QVOD SACRIFICIVM ET LVSTRO CONDITO ET CAPTIS SPOLIIS . OPIMIS PERAGEBATVR .

In Arcu Constantini *Jo Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templu pacis cu Pri S Pont* *Petrus Sanctus Bartolus del et fec*

RESTITVTORI VRBIS. ADVENTVS AVG ROMAM.

VICTO DECEBALO REDIENS DE DACIS TRIVMPHATVRVS ROMAM TRAIANVS INGREDITVR ET DACICVS APPELLATVR COMITANTIB VICTORIA ANÓNA FELI citat.. *Roma orbe Imperij manu tenet Traian' a se propagatu idicat*

Petrus Santes Bartolus del. et sculp.

VIA TRAIANA

In Arcu Constantini

VIA TRAIANA QVA APPIAM BENEVENTO BRVNDVSIVM TRAIANVS PERDVXIT CVM ARCV TRIVMPHALI A S.P.Q.R. BENEVENTI ERECTO. MVLIER ROTAE INCVMBENS EST GENIVS VIAE CVRRIBVS PERVIAE

Io. Iacobus de Rubeis Formis Romae ad Templu. Pacis cu Pri. S. Pon.

De vijs omnibus in Italia a Traiano refectis, vide Galenu. lib. 9 de Methodo medendi

Petrus Sanctus Bartolus del et Sculp

ALIMENTA ITALIAE

FOEMINARVM FOECVNDITATI GENITORVMQ SPEI CONSVLVIT PVBLICVS PARES
PER VNIVERSAM ITALIÃ PVERIS PVELLISQ VLPIIS ALIMENTARIIS INSTITVTIS. *Plin Dio* 3

In Arcu Constantini

Io Iacobus de Rubeis Formis Romae ad Templ. Pacis cũ Priu S P

Petrus Sanctus Bartolus del et sculp

PARTHAMASIRIS ARSACIDAS PACORI FILIVS REX ARMENIOR DIADEMATE CAPITI DETRA=
CTO EOQ POSITO AD PEDES TRAIANI PRO TRIBVNALI SEDENTIS SVPPLICANTE SATRA
PA ID SIBI REDDATVR EXPECTAT. *Dion ex Theodosio*

In Arcu Constantini

Io Jacobus de Rubbeis Formis Romæ ad Templu Pacis cu Pri S Pont

TRAIANI VENATIONES

VENATORES AC SERVI A CVRA CANVM ET EQVORVM.

In Arcu Constantini — *Io Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templũ pacis cũ Priu S. Pont* — *Petrus Sanctus Bartolus del. et fec.*

Fuit Sylvanus Larum Caesarum Deus, cui pro salute Imperatorum uota suscipiebantur, idemque Augustus cognominatus. Arboris ramum, seu termitem humero gerit, dependente leoninæ clamydis sinu pomis referto, quod is agrorum Deus etiam haberetur.

Io. Iacob. de Rubeis formis Romæ ad Templu' Pacis cu' Priu. S. Pont.

Petrus Sanctus Bartolus del. et fec.

IMMENSIS MONTIVM IVGIS SVPERATIS COCITATOS VRSOS AGGREDITVR DETERRET STERNIT.

In Arcu Constantini *Io Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templũ pacis cũ Priu S Pont* *Petrus Sanctius Bartolus del et fec*

DIANAE SACRVM
IN VOTVM OBLATO TRVNCOQ AFFIXO APRI CAPITE.
DIANAE SACRIFICAT

In Arcu Constantini

Io Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templũ pacis cũ Priu S. Pont — *Pietrus Sanctus Bartolus del et fec*

VENATIONES

SYLVAS PERAGRAT CLAVSTRISQ FRACTIS TRVCVLENTOS ARR-
OS CVRSV INSECTATVR IACVLATIONE CONFODIT

Plin Paneg

In Arcu Constantini

TRAIANI vultum radiatus aureus circulus illustrat tum Dijs, tum Imperatoribus apponi solitus, qui nimbus dicebatur, ut ex Seruio, atq Isidoro, diuinitatis index Hunc usurpasse C Caligulam, ac meruisse Traianum scribit Plinius in Panegyrico.

Petrus Sanct' Bartol' del et scul.

APOLLINI SACRVM

In Arcu Constantini

Io. Iacobus de Rubeis formis Romae ad Templum pacis cum Priu. S. Pont.

Petrus Sanctus Bartoli del. et sc.

SVB PEDIBVS STRATVS TANTO FELICIOR ICTV

STAT LEO VVLNERIBVS SACRIS ET MORTE SVPERBVS

Quae remissio tibi, nisi lustrare saltus, excutere cubilibus feras, superare immensa montium iuga, atque inter haec pia mente adire lucos, et occursare numinibus Plin Paneg.

Petr. Sanct. Bart del. sculp. *Io Iacob. de Rubeis formis Romae ad Templ pacis cũ Priu S Pon* ... Constantini

38

Jo Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templu' pacis cu Priu S Pont. *Petrus Sanctus Bartolus del et fec*

ORIENS

SOL IN CVRRV VICTOR ORBEM TENENS PALMAM PRAEBET PHOSPHORO SYMBOLVM ROMANI IMPERII VICTORIS IN ORIENTE

Petrus Sanctus Bartolus del. et Sculp. EVPHRATES, *Seu* TIGRIS *In Arcu Constantini* 10

VICTORIA DACICA.

OPTIMVS PRINCEPS VICTOR IN VRBEM REDIT COMITANTIBVS ROMA ET VICTORIA QVAE CAPITI EIVS LAVREAM IMPONIT.

VICTORIA DACICA.

ROMANI DACOS AGGREDIVNTVR CLADE AFFICIVNT STERNVNT OBTRVNCANT

Petr. Sanct. Bartol. del. incid. *cu. Priu. S. Pont.*

VICTORIA DACICA

TRAIANVS FVLMINAT DACOS IOSDEM PROFLIGAT CALCAT.

[illegible] de Rubeis form. Romae ad Templu[illegible]

VICTORIA DACICA TRAIANI.

HAEC ET ANTECEDENTES TRES VNAM OLIM CONFICIEBANT TABVLAM IN ARCV VEL IN AEDIFICIIS FORI TRAIANI VNDE TRĀSLATA FVIT AD EXORNANDVM CONSTANTINI ARCVM.

Petr. Sanct. Bartol. del. Sculp *In Arcu Constantini*

Alpes transgressus CONSTANTINVS ac pluribus per superiorem Italiam Oppidis captis, Ruricium Maxentii ducem profligat, Veronam urbem expugnat

[illegible]

CONSTANTINVS ad Pontem Miluium cum Maxentio manum conserens, eumque cum suis praecipitem [illegible]

[illegible]

1. Victor CONSTANTINVS quadrygo uehitur curru 2. habenas regente Victoria 3. Præcedunt Equestres et pedestres copiæ ante quas 4. Captiuus pene talari tunica indutus et capillis in uertice religatis

Deuicto obrutoq Maxentio, ac Republica a tyrannide liberata CONSTANTINVS in Fori Porticibus, siue in alio perecelebri Vrbis loco, intra Cancellos inter quæ Vexilla Populum Romanum alloquitur
1. CONSTANTINVS paludatus Senatui Populoq Romano concionem habet 2. Porticus Fori, 3. Cancelli 4. Statuæ Heroum, siue Imperatorum in columnis sitæ 5. Statuæ sedentes Augustorum, siue Deorum 6. Fasciæ illæ quæ descendunt ab humeris ad pectus Comitantium Imperatorem an sint Oraria Senatorum, an trabeæ Consulares, et Equestres uideant Peritiores

In suggesto sedens CONSTANTINVS Congiarium Populo dat, infra uiri, et Mulieres cum filijs ad liberalitatem admissæ
1. Imperator Trabeâ Consulari indutus 2. Tesseram seu tabellam tripliciter globulis interpunctam tenet, per eam singuli notum fuit Numariam siue Frumentariam quæ aliarum rerum præferebant His globulis Mulier pallij sinu excipit 3. Mulieres cum natis ad accipiendam liberalitatem manus extendunt 4. Scribæ, Tesserarij, et Administri Annonæ, qui pro tesseris acceptis ijs qui reddidissent schedulam rerum largitarum in Horreis publicis dabant

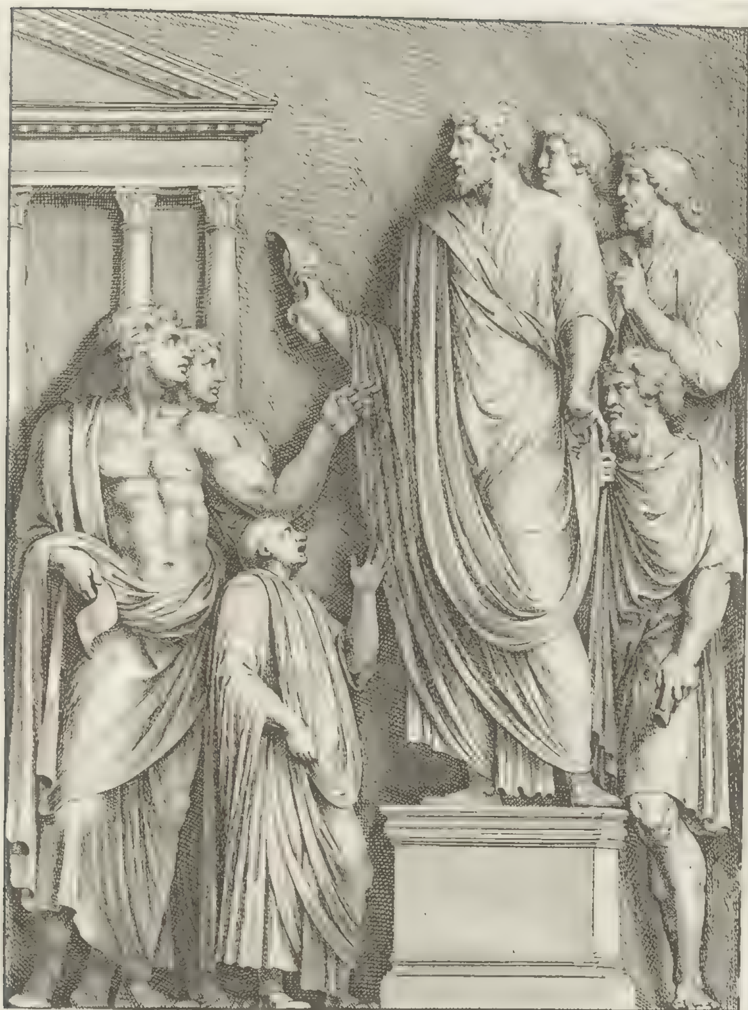
ARCVS PORTVGALLIAE DICTVS OLIM IN VIA FLAMINIA AD ÆDEMS. LAVRENTII IN LVCINA IN REGIONE CAMPI MARTII

Arcus Portugalliæ uulgò appellatus, cui dicatus fuerit pro incomperto sanè habetur, quamuis alij Claudio, alij Druso, absque ullo probabili argumento tribuant. Marmoreæ tabulæ utrinque in intercolumniis affixæ, hinc faustinæ M. Aurelij Aurelij Apotheosim, inde Marcum ipsum, seu Lucium Verum supplicibus libellis accipiendis, uel Largitionum tesseris distribuendis uacantem exhibet. Ex quibus facilè ijsdem Imperatoribus Arcum adscriberemus, nisi ruderibus aliorum ædificiorum extructum, et longè Antoninorum temporibus recentiorem, post Vrbis incendia, et mala à Barbaris passa, rudera ipsa indicarent. Columnarum porrò anterior facies flammis obuia et combusta ad noui Arcus molitionem in posteriorem uerterant. Zophorus præterea in partes scissus, ac ruditer aptatus, non respondebat ad mensuram, quemadmodum, et bases ueteris elegantiæ expertes sequiorem ætatem referebant. Ad hæc Arcus planicies cum ueteri Flaminia uia subtus obruta minimè congruebat, sed nouam quæ nunc extat, altius aggestam equabat. Quæ cuncta Portugalliæ Arcum nouitium atque ex proximi Antonini Fori ruinis congestum firmabant. Alexander VII P. M. Flaminiam ipsam interiectis ædificijs impeditam dirigens, Arcum prospectu, ac incessu angustum dirui, sculptasque tabulas in Capitolio locari mandauit

FAVSTINAE CONSECRATIO

1FAVSTINA E ROGO IN COELV̄ FERTVR A2DIANA LVCIFERA ADSTANTE3MARCO 4IVVENIS SEMINVDVS SAXO INCVMBENS FORTE GENIVS VICI HALALE IN RADICIBVS TAVRI MONTIS IN QVO DECESSIT FAVSTINA NISI MALIS ASCENDENTEM DIVAM EX MORE IPSV̄ SVSPICERE AC TESTARI.

M Aurelij caput [illegible] In Capitolio   Petrus S[illegible] Bartol. del. scul.   Io Iacob de Rubeis formis Romae ad Templ. [illegible]   19

Petrus Sanctus Bartolus delin et sculp *Io Iacobus de Rubeis formis Romæ ad Templ. pacis cu. Pri. S.P.*

M. AVRELIVS IN SVGGESTV SVPPLICIBVS VACAT LIBELLIS QVOS PROVINCIA
LES SEV EXTERAE GENTES PORRIGVNT *L. Veri caput ...*

Extabat in Arcu vulgo Portugallię nunc in Capitolio

MARCVS AVRELIVS GERMANIS SEV PARTHIS SVPPLICIBVS AC SE SE DEDENTIBVS
DEXTERAM PORRIGIT ATQVE IN SVAM FIDEM RECIPIT

Hæc tabula cum duabus præcedentibus in eodem Arcu Portugalliæ olim extitisse creditur.

nunc In Aedibus Principis Sabelli super ruinis Theatri Marcelli.

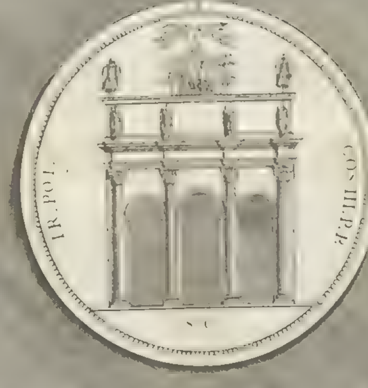

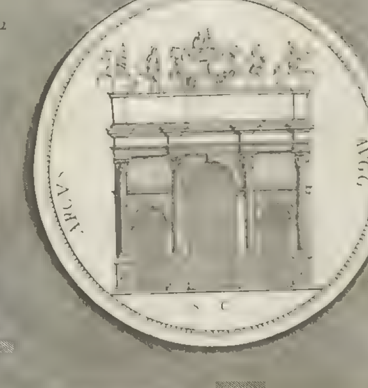

[illegible] Arcus qui Romæ olim, nunc tantum in antiquis Nummis [illegible]tantur

[illegible]

4. NERO.CLAVDIVS.DRVSVS.GERMANICVS.IMP. *Altera eiusdem Arcus facies cum statua Drusi ouantis, cuius* [illegible]

5. TI.CLAVD.CAESAR.AVG.P.M.TR.P.VI.IMP.XI. [illegible] *Arcus Triumphi Britannici à Claudio ducti*

[illegible]

7. SER.GALBA.IMP.CAES AVG.P.M TR.P.P.P. *Caput Galbæ Arcus, Galbæ à Senatu dicatus, Quadragesima Portory* [illegible]

8. IMP.CAES.DOMIT.AVG.GERM. [illegible] *Domitiani Arcus ob Victoriam de Germanis, et Dacis, de qua Martialis*

[illegible]

[illegible] *Arcus cum Tropheis Victoriæ Germanicæ*

11. IMP.CAES NERVAE.TRAIANO AVG.GER.DAC *Caput Traiani Aliỹ Arcum Traiani ob Victoriam Dacicam, aliỹ templum Iouis* [illegible] *Dacicis Tropheis exornatum*

12. [illegible]

52 ff, dont 1 portrait dédicace
et 47 planches repliées
cplt SR
ff. 18. 19 mal placé

B

5C